วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆส ปริทรรศน์
Journal of MCU Palisueksabuddhaghosa Review
ISSN : 3057-1952 (ONLINE)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

Integrating Buddhist Principles to Promote Political Communication of Local Politicians in Dok Khamtai Municipality Dok Khamtai District Phayao Province

พระมหารุ่งวิกรัย วรญาณเมธี (ชัยวร)[1]
Pramaha Roonwikrai Worrayanamatee (Chaiworn)
E-mail: roongwikrai1999@gmail.com

Received: *November 24, 2025* **Revised:** *January 30, 2026*
Accepted: *February 4, 2026*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 2. เพื่อเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม ใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบค่า t-test ค่า F-test ประชากรจำนวน 10,532 คน คน ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 9 คน วิเคราะห์เนื้อหาโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา รวมทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 4.09 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านช่องทางการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 3.65

[1] หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช / Requirements for the Degree of Master Program, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Mahavajiralongkornrajavidyalaya University

รองลงมาเท่ากัน ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร และด้านสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 3.64 และด้านผู้รับสาร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 2.99 เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

2) เปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) การนำเสนอการบูรณาการหลักปาปณิกธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า 1) ด้านการงดเว้นจากการพูดเท็จ คือการสร้างสัจจวาจา และ วัฒนธรรมซื่อสัตย์ โดยการระบุแหล่งที่มา/หลักฐาน ที่ชัดเจนและมีกลไกตรวจสอบ/ลงโทษ เพื่อให้ข้อมูลทั้งหมด ตรวจสอบได้ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในท้องถิ่น 2) การงดเว้นการพูดส่อเสียด คือการส่งเสริมให้นักการเมืองระดับท้องถิ่นเปลี่ยนจากการสื่อสารที่ทำลายชื่อเสียงบุคคล ไปสู่การวิเคราะห์นโยบาย/ข้อเท็จจริง โดยมุ่งเน้น วิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ที่เนื้อหาและโครงการ (ไม่กล่าวถึงบุคคลหรือความผิดพลาดในอดีต) เพื่อสร้างสามัคคีวาจา และความร่วมมือข้ามฝ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น 3) การงดเว้นจากการพูดหยาบคาย คือการส่งเสริมให้นักการเมืองสร้างภาวะผู้นำทางอารมณ์ โดยควบคุมตนเองจากโทสะ และใช้ปิยวาจา สื่อสารด้วยเหตุผล/ข้อมูล (ไม่ใช้อารมณ์) เพื่อแสดงความเคารพและเป็นแบบอย่างที่ดีในการโต้แย้งที่สร้างสรรค์ 4) การงดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ คือการส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นควรมุ่งเน้นการสื่อสารที่กระชับ ตรงประเด็น อิงข้อเท็จจริง และสร้างความน่าเชื่อถือผ่านสาระที่หนักแน่น เพื่อแสดงความจริงจังในการทำงานและรับผิดชอบต่อการบริหารท้องถิ่น

คำสำคัญ: การบูรณาการ, หลักพุทธธรรม, การสื่อสารทางการเมือง, นักการเมือง, เทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

Abstract

This dissertation aims to: 1) study the level of political communication of local politicians in Dokkham Tai Municipality, 2) compare the political communication of local politicians in Dokkham Tai Municipality, and 3) present the integration of Buddhist principles to promote political communication of local politicians in Dokkham Tai municipality, Dokkham Tai district, Phayao province. The mixed research methods are used, including quantitative research. Its tools used were questionnaires, using statistics to analyze data by finding frequency, percentage, mean, and standard deviation, hypothesis testing by testing t-test values, F-test values. 10,532 heads and 385 sample populations from Taro Yamane's formula. The qualitative research includes interview forms, a total of 9 key informants analyzed the content by descriptive analysis.

Findings of the research were as follows: 1) The level of political communication of local politicians in Dokkham Tai Municipality, Dokkham Tai District, Phayao Province is very high. The average sum ($\overline{X}$) = 4.09 when classified individually, it was found that the communication channels were at a high level. The average value ($\overline{X}$) = 3.65, followed by the same level of messenger and substance. The average value ($\overline{X}$) =3.64 and the receiver side is moderate. The average value ($\overline{X}$)= 2.99 is the last order.

2) Comparing the political communication of local politicians in Dokkham Tai Municipality, Dokkham Tai District, Phayao Province by classification according to personal factors showed that the sample population had different genders, ages, education levels, occupations, and incomes.

3) Presentation on the integration of the principles of Dharma to promote the political leadership of local politicians in Dokkham Tai Municipality, Dokkham Tai District, Phayao Province found that 1) Abstinence from lying is to create truth and honesty culture by identifying clear sources/evidence, and inspection/punishment mechanism to provide all information. 2) Refraining from slanderous speech is encouraging local politicians to shift from communication that damages personal reputation to policy/fact analysis. 3) Abstaining from profanity is encouraging politicians to build emotional leadership by controlling themselves from anger and using rhetoric. 4) Refrain from non-sense speaking, encouraging local politicians focusing on concise, the point, fact-based, and credible communication through strong content to show seriousness in their work and take responsibility for local administration.

Keywords: Integration,Buddhist principles,Political communication,Politicians,Dok Kham Tai Municipality, Dok Kham Tai District, Phayao Province

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องตั้งอยู่บนรากฐานของ “ความเป็นพลเมือง” (Citizenship) ที่เข้มแข็ง เพราะแม้รัฐจะมีรัฐธรรมนูญเป็นกติกาสูงสุดของประเทศ แต่ประชาธิปไตยจะมั่นคงได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีค่านิยมประชาธิปไตย ใช้สิทธิเสรีภาพด้วยความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น และยอมรับความแตกต่างในสังคม[2] หากสังคมขาดพลเมืองที่มีความรู้ ความตื่นตัว และวัฒนธรรม

[2] ธเนศวร์ เจริญเมือง, **การเมืองภาคพลเมืองและประชาธิปไตยไทย** (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), น. 45.

ประชาธิปไตยที่มั่นคง ย่อมทำให้ระบอบประชาธิปไตยไร้เสถียรภาพ เกิดความขัดแย้งและช่องว่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยไทยได้หยุดชะงักอย่างสำคัญเมื่อเกิดรัฐประหาร พ.ศ. 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งนำโดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา การรัฐประหารดังกล่าวส่งผลให้เกิดการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 การจัดตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และการใช้อำนาจตามมาตรา 44 ที่เปิดช่องให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจเด็ดขาดบนข้ออ้างความมั่นคงของรัฐ[3] ผลคือสิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกจำกัดอย่างเห็นได้ชัด ทั้งการเรียกรายงานตัว การห้ามชุมนุมทางการเมือง การนำพลเรือนไปขึ้นศาลทหาร และการสอดส่องควบคุมการแสดงความคิดเห็นสาธารณะ[4]

แม้จะมีการจัดการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 แต่กฎ ระเบียบ และระบบการเลือกตั้งที่ถูกออกแบบใหม่โดยอำนาจรัฐประหารได้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตยของประชาชนอย่างมีนัยยะ ความขัดแย้งทางการเมืองในยุคดังกล่าวจึงยิ่งทวีความรุนแรง โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งกลายเป็นพื้นที่ของวาทกรรมที่ก่อให้เกิดความแบ่งแยก เช่น การแสดงออกแบบ Free Speech, Hate Speech, Distorted Speech และ Biased Speech[5] วาทกรรมเหล่านี้มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อทางการเมืองของประชาชน จนนำไปสู่การใช้ความรุนแรงทั้งทางวาจาและทางสังคม ในบริบทที่ประชาชนไทยกว่าร้อยละ 94 นับถือพระพุทธศาสนา[6] จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะพิจารณาว่าหลักธรรมในพระพุทธศาสนาสามารถนำมาเป็นกรอบกำกับพฤติกรรมการสื่อสารของประชาชนในสังคมการเมืองได้อย่างไร พระพุทธศาสนาได้ให้หลักธรรมเกี่ยวกับการใช้วาจาอย่างถูกต้อง ได้แก่ “วจีสุจริต 4” คือ การพูดจริง การพูดประกอบด้วยความสามัคคี การพูดไพเราะ และการพูดประกอบด้วยเหตุผล หลักธรรมนี้ปรากฏในพระไตรปิฎกและเป็นแนวทางที่พระพุทธองค์ทรงใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสื่อสารเชิงพุทธจึงเป็นวิธีการสำคัญในการลดอคติ สร้างความเข้าใจ และเสริมสร้างสันติสุขในสังคม งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่า “สัมมาวาจา” และ “วจีสุจริต” เป็นหัวใจของพฤติกรรมทางสังคมที่สงบ ไม่เบียดเบียน และช่วยยุติความขัดแย้งได้อย่างยั่งยืน พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) อธิบายว่า วาจาที่ดีงามเป็นหนึ่งในเครื่องมือสร้างสังคมให้เข้มแข็ง เพราะเป็นรากฐานของการสร้างความไว้วางใจร่วมกัน[7] เมื่อพิจารณาจากบริบทความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยร่วมสมัย การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการ

---

[3] สมชาย ปรีชาศิลปกุล, **รัฐประหาร 2557 และโครงสร้างอำนาจแบบ คสช.** (กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส, 2560), น. 12–18.

[4] กนกรัตน์ เลิศชูสกุล, **“ผลกระทบของมาตรา 44 ต่อสิทธิเสรีภาพประชาชน”**, ใน รัฐศาสตร์สาร 37, 2 (2560): 55–68.

[5] ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, **“วาทกรรมและความรุนแรงในสังคมการเมืองไทย”**, ใน สันติประชาธรรม (กรุงเทพฯ: เสฐียรโกเศศ–นาคะประทีป, 2558), น. 101–115.

[6] สำนักงานสถิติแห่งชาติ, **รายงานสถิติศาสนาประจำปี 2564,** (กรุงเทพฯ: สสช., 2565).

[7] พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม**, (กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2560), น. 423–430.

สื่อสารจึงไม่ใช่เพียงเรื่องศาสนา หากเป็นกระบวนการสร้างสันติภาพทางการเมืองอย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานทางพระพุทธศาสนารองรับ

กรณีเทศบาลเมืองดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีประชากร 12,032 คน และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 10,532 คน พบว่าการสื่อสารทางการเมืองมีพัฒนาการในระดับหนึ่ง แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความโปร่งใส ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชน และการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการปกครองท้องถิ่น[8]ในยุคที่รัฐต้องปรับตัวสู่การบริหารแบบดิจิทัล (E-Government for the People) การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการทลายช่องว่างระหว่างภาครัฐและประชาชน

ดังนั้น การศึกษาการบูรณาการหลักวจีสุจริตกับการสื่อสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยรากฐานของไทย การสื่อสารทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนความจริง ความสุภาพ ความสมานฉันท์ และความมีเหตุผล จะช่วยขยายพื้นที่สาธารณะที่เป็นกลาง สร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน และป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในอนาคต งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนารูปแบบการสื่อสารบนฐานพุทธธรรม เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ทางการเมืองและความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยของประชาชนในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกเป็นปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา” เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) **ประชากร** (Population) ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในพื้นที่เทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 12,032 คน

[8] เทศบาลเมืองดอกคำใต้, **แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570,** (พะเยา: เทศบาลเมืองดอกคำใต้, 2565).

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างการตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

2) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก บันทึกเสียงและถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์

4) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

4) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินได้ว่าจะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

2) คำนึงถึงบริบท หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างใช้กับข้อมูลอื่น ๆ ได้

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 385 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 อายุ 31–40 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.20 มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างประจำ จำนวน 136 คน คิด เป็นร้อยละ 35.00 มีรายได้น้อยกว่า 10,000–20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70

ผลการวิเคราะห์ระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ตามหลักวจีสุจริต 4 ประกอบด้วย

ด้านการงดเว้นจากการพูดเท็จ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 3.94 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ข้อมูลที่เป็นจริงเสมอ แม้ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 4.09 รองลงมา คือ ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนโยบาย

หรือผลการดำเนินงานของตน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 4.01 และมีความจริงในในการสื่อสารกับประชาชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.86 และมีความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.82 เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

ด้านการงดเว้นจากการพูดส่อเสียด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.89 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมบรรยากาศการสื่อสารที่เป็นมิตร ในการประชุมหรือเวทีสาธารณะ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.93 รองลงมา คือ แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่ลดทอนคุณค่าของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.89 มุ่งเน้นการนำเสนอข้อมูลและนโยบายมากกว่าการพูดโจมตีส่วนบุคคล และสื่อสารประเด็นทางการเมืองด้วยเหตุผล ไม่ใช้อารมณ์หรือคำพูดที่ก่อกวน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.87 เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

ด้านการงดเว้นจากการพูดหยาบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.78 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์และให้เกียรติผู้อื่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.86 รองลงมา คือ หลีกเลี่ยงการใช้คำพูดหยาบคายหรือก้าวร้าวในการปราศรัยหรือการโต้ตอบ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 4.17 ใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสมในการสื่อสารกับประชาชนเสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.79 และให้ความสำคัญกับการรักษาบรรยากาศการสื่อสารที่ดีและเป็นมิตร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 3.68 เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

ด้านการงดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 4.14 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญกับการสื่อสารที่มีเนื้อหาและประโยชน์ต่อผู้ฟัง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 4.26 รองลงมา คือ เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังสื่อสารอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 4.14 พูดตรงประเด็นและกระชับ หลีกเลี่ยงการพูดนอกเรื่องหรือพูดในสิ่งที่ไม่มีสาระสำคัญ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)= 4.11 เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สมมติฐานข้อที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมจำแนกตามเพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีเพศแตกต่างกัน 3 ระดับ ได้แก่ เพศชาย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.48 และเพศหญิง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.51 พบว่า โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(one– Way Anova) (f = 5.531 และค่า Sig = 0.06) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมจำแนกตาม อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีอายุแตกต่างกัน 5 ระดับ ได้แก่ อายุ 18 – 30 ปี ($\overline{X}$= 3.34) , อายุ 31 – 40 ปี ($\overline{X}$ = 3.60), อายุ 41 – 50 ปี ($\overline{X}$ = 3.33), อายุ 51 – 60 ($\overline{X}$= 3.50) และอายุ 61 ปีขึ้นไป ($\overline{X}$= 3.73) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one– Way Anova) (f = 3.684 และค่า Sig = 0.06) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมจำแนกตาม ระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 5 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ($\overline{X}$= 3.84), ระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ($\overline{X}$= 3.28), ระดับอนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ($\overline{X}$ = 3.56), ระดับปริญญาตรี ($\overline{X}$= 4.03) และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\overline{X}$= 3.48) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one– Way Anova) (f = 7.959 และค่า Sig = 0.053) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมจำแนกตาม อาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน 5 ระดับ ได้แก่ รับจ้าง/ลูกจ้างประจำ ($\overline{X}$= 3.45), กสิกรรม/เกษตรกรรม ($\overline{X}$ = 3.40), ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\overline{X}$ = 3.63), พนักงานราชการ/ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\overline{X}$= 3.48) และอื่นๆ ($\overline{X}$= 3.75) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one– Way Anova) (f = 1.563 และค่า Sig = 0.184) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมจำแนกตาม รายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีรายได้แตกต่างกัน 5 ระดับ ได้แก่ รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ($\overline{X}$= 3.39), รายได้ 10,000 – 20,000 บาท ($\overline{X}$ = 3.63), รายได้ 20,001 – 30,000 บาท ($\overline{X}$

= 3.47), รายได้สูงกว่า 30,001 บาท ($\bar{X}$= 3.31) และอื่นๆ ($\bar{X}$= 3.92) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one– Way Anova) (f = 3.199 และค่า Sig = 0.013) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

3) นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ตามหลักวจีสุจริต 4 พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เป็นข้อมูลที่ใช้นำเสนอหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ตามหลักวจีสุจริต 4 ซึ่งข้อมูลที่นำเสนอได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน สรุปได้ดังนี้

1) ด้านการงดเว้นจากการพูดเท็จ คือ การสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์ที่ขับเคลื่อนด้วยหลักฐานและกลไกความรับผิดชอบ การพูดจริงต้องมีฐานรองรับที่ชัดเจน มีการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลโดยกำหนดเป็นข้อบังคับให้นักการเมืองท้องถิ่น (ผู้บริหารและสมาชิกสภา) ต้องระบุแหล่งที่มาของข้อมูลตัวเลข สถิติ หรือข้อระเบียบกฎหมายอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ทันที ต้องจัดทำระบบข้อมูลที่ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบได้ง่าย (เช่น ข้อมูลงบประมาณ, ผลการดำเนินงานโครงการ, การจัดซื้อจัดจ้าง) เพื่อเปลี่ยนจากการสื่อสารด้วยการกล่าวอ้าง ไปสู่การสื่อสารที่ขับเคลื่อนด้วยหลักฐาน นอกจากความตั้งใจส่วนบุคคลแล้วต้องมีการสร้างกลไกเชิงสถาบันเพื่อกำกับและลงโทษการกระทำที่ผิดจริยธรรม มาตรการรับผิดชอบต่อความผิดพลาด โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับกรณีที่ให้ข้อมูลผิดพลาดโดยไม่ได้ตั้งใจ โดยนักการเมืองระดับท้องถิ่นต้องแก้ไขข้อมูลที่ถูกต้องและแสดงการขอโทษอย่างเป็นทางการต่อสาธารณะโดยเร็วที่สุด และให้มีการปลูกฝังจิตสำนึกและวัฒนธรรมความซื่อสัตย์ การสร้างสัจจวาจาต้องเริ่มจากจิตสำนึกและวัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน จัดการอบรมที่เน้นถึง ผลกระทบของการพูดเท็จต่อความเชื่อมั่นของสถาบันการเมืองท้องถิ่น และความแตกแยกในชุมชน โดยเชื่อมโยงกับคุณธรรมทางศาสนา

2) ด้านการงดเว้นจากการพูดส่อเสียด คือ การเปลี่ยนจากการสื่อสารที่มุ่งทำลายชื่อเสียงบุคคล ไปสู่การสื่อสารที่เน้นวิเคราะห์นโยบายและข้อเท็จจริง เพื่อสร้างสามัคคิวาจา และความร่วมมือข้ามฝ่าย อันเป็นรากฐานของการพัฒนาท้องถิ่น หลักการสำคัญที่สุดคือการเปลี่ยนโฟกัสของการวิพากษ์วิจารณ์ให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารต้องมุ่งเน้นที่เนื้อหา ข้อบกพร่องของแนวคิด หรือความไม่เหมาะสมของ โครงการต่อบริบทของพื้นที่ หลีกเลี่ยงการอ้างถึงความผิดพลาดในอดีตที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือการกล่าวถึงบุคคลที่สามในลักษณะที่ก่อให้เกิดความแตกแยก ต้องมีการสร้างระบบและบรรยากาศที่ส่งเสริมการสื่อสารเชิงบวก เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ชุมชนต่อต้านการส่อเสียด จัดทำข้อบังคับด้านจริยธรรม ให้นักการเมืองท้องถิ่น (นายกฯ, สมาชิกสภา) ลงนามรับทราบและปฏิบัติ ในจรรยาบรรณที่

เน้นการงดเว้นการพูดส่อเสียด ใส่ร้ายป้ายสี จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการสื่อสารทางการเมืองเชิงบวก และเทคนิคการโต้แย้งอย่างมีวุฒิภาวะ เพื่อให้นักการเมืองเข้าใจผลกระทบทางสังคมของปิสุณวาจาต่อความสามัคคีในชุมชน การสื่อสารควรเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการทำงานร่วมกันข้ามพรรคข้ามฝ่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3) **ด้านการงดเว้นจากการพูดหยาบคาย** คือ การสร้างภาวะผู้นำทางอารมณ์ และยกระดับการโต้แย้งให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ด้วยเหตุผลและข้อมูล โดยเปลี่ยนจากการใช้คำพูดเป็นอาวุธทำลายจิตใจไปสู่การใช้ปิยวาจา เพื่อสร้างความร่วมมือและความศรัทธา หลักการสำคัญที่สุดคือการควบคุมตนเองไม่ให้ใช้คำพูดที่เกิดจากโทสะ ซึ่งเป็นพื้นฐานของภาวะผู้นำที่สง่างาม ไม่ปล่อยให้ความโกรธเข้ามาครอบงำจนต้องใช้คำพูดที่ก้าวร้าวในการตอบโต้คู่แข่ง เจ้าหน้าที่ หรือประชาชนที่มาตั้งคำถาม และหากจะโต้แย้งต้องใช้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ การสื่อสารต้องเน้นการใช้ข้อมูลและเหตุผลนำเสนอ โดยไม่ต้องใช้ถ้อยคำที่ก้าวร้าวหรือดูถูก เพื่อให้ทุกปัญหาได้รับการแก้ไข และต้องมีการกำหนดจรรยาบรรณที่ชัดเจน บรรจุหลักการงดเว้นการใช้ภาษาหยาบคาย รุนแรง หรือดูถูก เป็นข้อกำหนดขั้นพื้นฐานในจรรยาบรรณนักการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ โดยเน้นการให้นักการเมืองต้องใช้ถ้อยคำที่แสดงความเคารพต่อผู้รับสารทุกคน เป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสารแสดงออกซึ่งความสุภาพและอดทนในการสื่อสารทุกช่องทาง เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่สมาชิกสภา ข้าราชการ และประชาชนได้ปฏิบัติตาม

4) **ด้านการงดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ** คือ การส่งเสริมให้นักการเมืองระดับท้องถิ่นต้องกลั่นกรองเนื้อหาของการสื่อสาร และสื่อสารแต่ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง โดยการสื่อสารต้องมุ่งเน้นตัวสารที่แสดงถึงข้อเท็จจริง ตัวเลข แผนงาน และผลที่ประชาชนผู้รับสารจะได้รับจากนโยบายและการตัดสินใจ หลีกเลี่ยงการเล่าเรื่องส่วนตัว ประสบการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือการใช้ถ้อยคำที่สวยหรูแต่ไร้เนื้อหาสาระ เพื่อให้การสื่อสารกระชับและตรงประเด็นมากขึ้น สร้างความน่าเชื่อถือด้วยสาระคำพูดที่สั้น กระชับ มีหลักการ และมีข้อมูลอ้างอิง จะทำให้ประชาชนมองเห็นว่านักการเมืองผู้นั้นเป็นผู้ที่คิดรอบด้าน และจริงจังกับการทำงาน ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังต้องสร้างระบบที่กระตุ้นให้นักการเมืองระดับท้องถิ่นได้ตระหนักว่าทุกคำพูดมีความหมายต่อการบริหารท้องถิ่นอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1) **ผลการวิเคราะห์ระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา รวมทุกด้าน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 4.09 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ด้านช่องทางการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 3.65 รองลงมาเท่ากัน ได้แก่ ด้านผู้ส่งสาร และด้านสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 3.64 และด้านผู้รับสาร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)= 2.99 เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูธรรมธรบุญเที่ยง พุทฺธสาวโก (ลักษณ์พลวงค์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์” ผลการวิจัยพบว่าสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ทั้ง 4

ข้อมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับสาร ผู้ส่งสารไม่สามารถส่งสารไปให้กับประชาชนได้ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีความคิดที่จะครอบงำความคิดของประชาชนให้เป็นไปในทางเดียวกัน ตัวสารเองอาจไม่มีความเป็นจริง และไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นจริงไปให้ประชาชนคนอื่นได้รับทราบและรับรู้ ด้านช่องทางการสื่อสาร การใช้ช่องทางการสื่อสารสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ด้านผู้รับคือผู้ที่สำคัญที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระชินกร สุจิตฺโต (ทองดี) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร จะต้องอาศัยความจริง ตัวสารเป็นความจริง มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดี ถูกต้อง ต้องไม่มีอคติและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ อย่างจริงๆ ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน ต้องเป็นความจริง เป็นข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริง เป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องแท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลายกระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้รับสาร (Receiver) มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) และต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระนุชิต นาคเสโน (โพวิชัย) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ส่งสารมีความพร้อมไม่ว่าจะเป็นในด้านของเครือข่ายหรือการประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่ต้องการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล โดยเฉพาะในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย มีการกลั่นกรองความถูกต้องและผ่านการตรวจสอบมาแล้วรวมถึงการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดความต้องการก่อนได้สื่อสารออกมา ด้านสาร สามารถที่จะตรวจสอบได้ว่าเนื้อหาที่สื่อออกมานั้นเป็นข้อเท็จหรือจริง หรือว่าเป็นสิ่งที่เราสามารถตรวจสอบได้ว่าคำพูดนั้นจริงหรือเท็จ สื่อที่สื่อออกมาบางครั้งเป็นเท็จมากกว่าความจริงหรือบางครั้งเป็นการผสมระหว่างสิ่งที่ไม่ใช่สาระกับสิ่งที่เป็นสาระมากเกินไป มีข้อมูลที่หลากหลายซึ่งอาจจะมีข้อมูลที่ยังไม่ได้ถูกกลั่นกรองก็ถูกเผยแพร่ออกไป ทำให้ผู้รับสารไม่สามารถแยกได้ว่าข้อมูลที่ได้รับเป็นข้อมูลที่ดีหรือไม่ดี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งมีสภาวะความเป็นผู้นำเพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญของสังคม

2) การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาปรัชญ์ นภฏริสิริ (อัตถาพร) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการสื่อสารทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัด

ขอนแก่น”ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและระดับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารทางการเมืองตามหลักวจีสุจริตของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการสื่อสารทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีส่วนร่วมในการสื่อสารทางการเมืองตามหลักวจีสุจริตโดยรวมต่างกัน มีส่วนร่วมในการสื่อสารทางการเมืองแตกต่างกัน 3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนจัดการเสวนาทางการเมืองในเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ควรมีพื้นที่ในการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการเมืองและควรจัดการเสวนาทางการเมืองที่ประชาชนสมัครใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเพื่อให้ประชาชนได้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์ข้อมูลในการแสดงออกทางการเมืองโดยยึดหลักวจีสุจริตในการสื่อสาร แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิฏษณ มากไชย ได้วิจัยเรื่อง “การนำหลักสุจริต 3 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต”ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำหลักสุจริต 3 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต โดยรวมมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ชั้นยศ ระยะเวลาการรับราชการ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมโนสุจริต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านวจีสุจริต และด้านกายสุจริต มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการเปรียบเทียบการนาหลักสุจริต 3 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จำแนกตาม ระยะเวลาการรับราชการ และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนอายุ ชั้นยศ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่นในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า การนำหลักวจีสุจริต 4 ประกอบด้วย 1) ด้านการงดเว้นจากการพูดเท็จ คือการสร้างสัจจวาจา และ วัฒนธรรมซื่อสัตย์ โดยการระบุแหล่งที่มา/หลักฐาน ที่ชัดเจน และมีกลไกตรวจสอบ/ลงโทษ เพื่อให้ข้อมูลทั้งหมดตรวจสอบได้ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในท้องถิ่น 2) การงดเว้นการพูดส่อเสียด คือการส่งเสริมให้นักการเมืองระดับท้องถิ่นเปลี่ยนจากการสื่อสารที่ทำลายชื่อเสียงบุคคล ไปสู่การวิเคราะห์นโยบาย/ข้อเท็จจริง โดยมุ่งเน้น วิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ที่เนื้อหาและโครงการ (ไม่กล่าวถึงบุคคลหรือความผิดพลาดในอดีต) เพื่อสร้างสามัคคีวาจา และความร่วมมือข้ามฝ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น 3) การงดเว้นจากการพูดหยาบคาย คือการส่งเสริมให้นักการเมืองสร้างภาวะผู้นำทางอารมณ์ โดยควบคุมตนเองจากโทสะ และใช้ปิยวาจา สื่อสารด้วยเหตุผล/ข้อมูล (ไม่ใช้อารมณ์) เพื่อแสดงความเคารพและเป็นแบบอย่างที่ดีในการโต้แย้งที่สร้างสรรค์ 4) การงดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ คือการส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นควรมุ่งเน้นการสื่อสารที่กระชับ ตรงประเด็น อิงข้อเท็จจริง และสร้างความน่าเชื่อถือผ่านสาระที่หนักแน่น เพื่อแสดงความจริงจังในการทำงานและรับผิดชอบต่อการบริหารท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ พระอัณณรัฐฬ อิสฺสรธมฺโม (สราญตระกูลไพร) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาคดีทางการเมืองของพระสงฆ์ไทย” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีทางการเมืองของพระสงฆ์ไทย ตามหลักสุจริต 3 พบว่า ด้านวจีสุจริต พบว่า พระสงฆ์ไทยต้องประพฤติชอบด้วยวาจา โดยไม่เคยพูดเท็จ เว้นจากพูดส่อเสียด เว้นจากพูดคำหยาบ เว้นจากพูดเพ้อเจ้อ โดยไม่ได้คิดร้ายให้ใครในการถูกกระทำดังกล่าว ยึดมั่นในหลักพระธรรมวินัยเหนือกฎหมาย[9] และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมานะ อภิวฑฺฒโน (ยืนยง) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”ผลการวิจัยพบว่า ด้านวจีสุจริต พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ควร รักษาคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้กับประชาชน และสามารถทำในสิ่งพูดไว้กับประชาชนได้จึงจะได้รับความ เคารพนับถือ ความเสื่อมใสศรัทธาจากประชาชน[10] และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระสิทธิรักษ์ จนฺทสาโร (หมู่หัวนา) ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองบนฐานสุจริตธรรมตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า วจีสุจริต ให้คำปรึกษาต่อประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการด้วยความเต็มใจพร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ยินดีในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ เป็นคนมีศีลธรรม มีความประพฤติที่ดีทางกาย วาจา ใจ มีอัธยาศัยอ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบลู่เหยียดหยามประชาชน มีจิตสำนึกในการปกครองประชาชนอย่างเต็มที่ วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษย์สัมพันธ์ มีความรับผิดชอบปกครองโดยไม่หวังผลประโยชน์ของประชาชนบริการให้ความเอาใจใส่เมื่อประชาชนมาขอรับคำแนะนำ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยที่ได้จากการสังเคราะห์ เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ในลักษณะแผนภาพที่แสดงการใช้ตามหลักวจีสุจริต 4 ในส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพ 1

---

[9] พระอัณณรัฐฬ อิสฺสรธมฺโม (สราญตระกูลไพร), “ศึกษาคดีทางการเมืองของพระสงฆ์ไทย”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566).

[10] พระมหานิรุต ญาณวุฑฺโฒ (พยนต์ยิ้ม), “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม”, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2566).

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 1) หลักการงดเว้นการพูดเท็จ หลักการนี้สร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ (Trust) ผ่านการพูดจริงทำจริง และความโปร่งใสของนักการเมืองระดับท้องถิ่น 2) หลักการงดเว้นการพูดส่อเสียด นักการเมืองระดับท้องถิ่นสามารถยึดหลักนี้เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน (Unity) ผ่านการสื่อสารเพื่อรวมกลุ่มและการวิจารณ์อย่างมีเมตตา ลดความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่น 3) หลักการงดเว้นการพูดหยาบคายยกระดับบรรยากาศทางการเมือง (Civility) ผ่านการใช้ปิยวาจาและความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการใช้เหตุผลมากกว่าการปะทะทางอารมณ์ 4) การงดเว้นการพูดเพ้อเจ้อ เพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม (Effective Participation) ผ่านการสื่อสารที่มีเป้าหมาย เน้นเนื้อหา สาระ และความเข้าใจง่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการงดเว้นจากการพูดเท็จ คือ นักการเมืองระดับท้องถิ่นควรมีความจริงใจและซื่อตรงในการสื่อสารกับประชาชน ด้านผู้ส่งสาร ต้องเป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง กล้ายอมรับผิด ด้านสาร ต้องเปิดเผยหลักฐานให้ตรวจสอบได้ มีความชัดเจน มีหลักฐานอ้างอิง เช่น ตัวเลขงบประมาณ ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ด้านช่องทางการสื่อสาร ต้องสามารถให้ข้อมูลที่อ้างอิงได้ มีความโปรงใสในการทำงานเอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียมกันแก่ประชาชน ด้านผู้รับสารสั้น ต้องเปลี่ยนข้อมูลสู่การดำเนินการโดยรับฟังความคิดเห็นของ

ประชาชนและนำความคิดเห็นไปประกอบการตัดสินใจดำเนินการจะก่อให้เกิดการสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ (Trust) ในตัวนักการเมืองระดับท้องถิ่นและกระบวนการทางการเมืองทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการงดเว้นจากการพูดส่อเสียด คือ นักการเมืองระดับทท้องถิ่นควรเน้นที่การพูดเพื่อประสานความสามัคคีและสร้างสรรค์ ด้านผู้ส่งสาร ต้องไม่พูดที่ทำให้คนแตกแยก ด้านสาร ควรสื่อสารด้วยความสุจริตใจ ไม่พูดจาเหน็บแนม ใส่ร้าย หรือยุยงให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือกลุ่มทางการเมือง ด้านช่องทางการสื่อสาร ต้องสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ สร้างความเข้าใจ ไม่ยุยงแตกแยก วิจารณ์อย่างมีเมตตา มุ่งที่ประเด็น/ประโยชน์ส่วนรวม ไม่พูดส่อเสียด ใส่ร้ายป้ายสี สร้างบรรยากาศที่ประชาชนแสดงความคิดเห็น/วิจารณ์ได้อย่างปลอดภัย ด้านผู้รับสาร ต้องให้เกียรติผู้รับสาร ใช้ภาษาที่สุภาพและให้เกียรติทุกกลุ่ม มีน้ำเสียง (Tone) และภาษากายที่อ่อนโยน หากปฏิบัติดังนี้จะช่วยส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน (Unity) ลดความแตกแยกในทางการเมืองท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการงดเว้นจากการพูดหยาบคาย หลักการนี้เน้นที่การใช้ภาษาที่สุภาพ อ่อนโยน และสร้างความเคารพซึ่งกันและกัน ด้านผู้ส่งสาร ต้องสื่อสารด้วยภาษาที่สุภาพ ใช้คำพูดที่ไพเราะอ่อนหวานและให้เกียรติผู้ฟัง ไม่พูดที่รุนแรงหรือทำให้ผู้อื่นเจ็บใจ ด้านสาร ต้องใช้ภาษาที่สุภาพอ่อนโยนสร้างความเคารพและความเชื่อมั่นในตัวผู้นำเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีโดยกล่าวขอบคุณ ขอโทษ ให้กำลังใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจ ด้านช่องทางการสื่อสาร ต้องมุ่งสร้างจรรยาบรรณอย่างเป็นทางการโดยกำหนดให้การงดเว้นการใช้ภาษาหยาบคาย เป็นข้อกำหนดในจรรยาบรรณ ด้านผู้รับสาร ต้องให้ความสำคัญกับความคิดเห็นโดยรับฟังอย่างจริงจัง ไม่ตอบโต้ด้วยอารมณ์หรือคำพูดหยาบคาย ผลที่ได้ช่วยยกระดับบรรยากาศทางการเมือง (Civility) ให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีความเคารพ และเชื่อมั่นในตัวผู้นำมากยิ่งขึ้น

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ด้านการงดเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ หลักการนี้เน้นที่การพูดที่มี สาระ ประโยชน์ และตรงประเด็น นักการเมืองควรสื่อสารด้วยสาระและประโยชน์ มีเนื้อหาที่ชัดเจนและมีหลักฐานอ้างอิง พูดในสิ่งที่ก่อให้เกิดผลดีต่อส่วนรวมและส่วนตัว ไม่พูดเรื่อยเปื่อยไร้แก่นสาร เนื่องจากได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์และชัดเจนในการตัดสินใจและการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านผู้ส่งสาร ต้องสื่อสารอย่างมีเป้าหมาย ทุกคำพูดมีสาระ ประโยชน์ต่อประชาชน ให้ข้อมูลที่จำเป็นและเน้นเนื้อหา ด้านสาร ต้องสุภาพ เข้าใจง่าย ลดการใช้ศัพท์ราชการที่ซับซ้อน เหมาะสมกับระดับความรู้ในชุมชน ด้านช่องทางการสื่อสาร ต้องจัดการช่องทางอย่างเป็นระบบข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมด้วยสื่อดิจิทัล ด้านผู้รับสาร ต้องให้ข้อมูลที่จำเป็น

สื่อสารด้วยเหตุผลและข้อมูลที่เน้นเนื้อหา เพื่อให้ประชาชนใช้เป็นฐานในการตัดสินใจ ผลที่ได้จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม (Effective Participation) ของประชาชนในท้องถิ่นทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านการงดเว้นการพูดเท็จ เทศบาลเมืองดอกคำใต้ ควรส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นมีสัจจวาจา (ความซื่อสัตย์) โดยการสื่อสารที่ขับเคลื่อนด้วยหลักฐานและมีกลไกความรับผิดชอบ ต้องระบุแหล่งที่มาของข้อมูล ตัวเลข สถิติ อย่างชัดเจน เปิดเผยข้อมูลงบประมาณและโครงการให้ประชาชนทราบและสามารถตรวจสอบได้ทันที

2) ด้านการงดเว้นการพูดจาส่อเสียด เทศบาลเมืองดอกคำใต้ ควรเน้นให้ผู้นำมีสามัคคิวาจา (ความสามัคคี) เน้นวิเคราะห์ นโยบาย/ข้อเท็จจริง ไม่ใช่การทำลายชื่อเสียงบุคคล ยึดหลักการมีจรรยาบรรณของนักการเมืองระดับท้องถิ่นมืออาชีพที่มุ่งเน้นการวิจารณ์เนื้อหาของนโยบายหรือโครงการ ไม่วิพากษ์ถึงเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยส่งเสริมความร่วมมือข้ามฝ่าย จัดระบบให้มีการทำงานร่วมกันข้ามกลุ่มอย่างเป็นทางการ

3) ด้านการงดเว้นการพูดหยาบคาย เทศบาลเมืองดอกคำใต้ ควรส่งเสริมให้ผู้นำมีปิยวาจา (ความสุภาพ) สร้างภาวะผู้นำทางอารมณ์ และใช้เหตุผลนำอารมณ์ กำหนดให้ใช้ถ้อยคำที่แสดงความเคารพต่อทุกคนอย่างเป็นทางการ ควบคุมตนเองโดยอบรมเน้นการควบคุมโทสะและใช้เหตุผล ในการโต้แย้ง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) นักการเมืองระดับท้องถิ่น ควรระบุแหล่งที่มาและของข้อมูล ตัวเลข สถิติ หรือกฎหมาย ในการแถลง/ชี้แจงทุกครั้ง

2) นักการเมืองระดับท้องถิ่น ควรเน้นฝึกทักษะการโต้แย้งที่เคารพความคิดเห็นต่าง และทำความเข้าใจผลกระทบของการพูดที่ส่งผลกระทบต่อความสามัคคีในชุมชน

3) นักการเมืองระดับท้องถิ่น ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ถ้อยคำที่สุภาพ อดทน และแสดงความเคารพต่อผู้รับสารทุกสถานะ (ประชาชน, เจ้าหน้าที่, คู่แข่ง) ในทุกช่องทางการสื่อสาร

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นการรับรู้และผลกระทบต่อประชาชน/ผู้รับสาร โดยเน้นศึกษาความคิดเห็น ทัศนคติ และความเชื่อมั่นของประชาชน ในเทศบาลเมืองดอกคำใต้ ที่มีต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นที่ใช้หลักพุทธธรรม

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองระหว่างเทศบาลเมืองดอกคำใต้ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) อื่น ๆ ในจังหวัดพะเยา หรือจังหวัดใกล้เคียง เพื่อดูความแตกต่างทางบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น และผลลัพธ์ของการประยุกต์ใช้

หลักธรรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในระดับที่กว้างขึ้น และระบุปัจจัยเชิงบริบทที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบูรณาการหลักพุทธธรรม

3) ควรมีการศึกษาเจาะลึกการประยุกต์ใช้หลักธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เช่น หลักสาราณียธรรม 6 เน้นเมตตากายกรรม, เมตตาวจีกรรม, เมตตามโนกรรม, สาธารณโภคี, สีลสามัญญตา, ทิฏฐิสามัญญตา ในการสื่อสารทางการเมืองในพื้นที่เทศบาลเมืองดอกคำใต้ เพื่อค้นหารูปแบบและเทคนิคการประยุกต์ใช้หลักธรรมที่ชัดเจนและมีประสิทธิผลที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กนกรัตน์ เลิศชูสกุล. **“ผลกระทบของมาตรา 44 ต่อสิทธิเสรีภาพประชาชน”**. ใน รัฐศาสตร์สาร 37. 2 (2560).

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. **“วาทกรรมและความรุนแรงในสังคมการเมืองไทย”**. ใน สันติประชาธรรม (กรุงเทพฯ: เสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป. 2558).

เทศบาลเมืองดอก**คำใต้. แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570.** (พะเยา: เทศบาลเมืองดอกคำใต้. 2565).

ธเนศวร์ เจริญเมือง. **การเมืองภาคพลเมืองและประชาธิปไตยไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2556.

พระครูธรรมธรบุญเที่ยง พุทฺธสาวโก (ลักษณ์พลวงค์). “การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2564.

พระชินกร สุจิตฺโต (ทองดี). “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2564).

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พุทธธรรม**. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย. 2560.

พระนุชิต นาคเสโน (โพวิชัย). “การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2565.

พระมหานิรุต ญาณวุฑฺโฒ (พยนต์ยิ้ม). “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2566).

พระมหาปรัชญ์ นภฺริสิริ (อัตถาพร). “การมีส่วนร่วมในการสื่อสารทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2564).

พระอัณณรัฐฬ อิสฺสรธมฺโม (สราญตระกูลไพร). “ศึกษาคดีทางการเมืองของพระสงฆ์ไทย”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2566).

พิภูษณ มากไชย. “การนำหลักสุจริต 3 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 2563).

สมชาย ปรีชาศิลปกุล. รัฐประหาร 2557 และโครงสร้างอำนาจแบบ คสช. (กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส. 2560).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานสถิติศาสนาประจำปี 2564 (กรุงเทพฯ: สสช.. 2565).